N°. 308. **1854.**

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
[illegible] regels. . . . . ƒ 1.00.
[illegible] regel meer. . . . . 0.15.
[illegible] 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

ZONDAG 21, MAANDAG 22 MEI.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schoneveld en Zoon, Beursteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet, Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden. . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks. . . . . . 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 70, Ned. Cour.

[illegible] de verkiezing van een Lid van de [illegible] Kamer der Staten-Generaal bevelen wij onze medekiezers aan den heer

Jhr. J. P. Cornets de Groot van Kraaijenburg.

Wat is de rigting, wat het stelsel der Regering?

I.

> Woorden doen hier niets af; sierlijke magtspreuken, duistere redeneringen of schoone redevoeringen zijn ijdele klanken: *men moet den boom aan zijne vruchten kennen.*
>
> WANORDE, Een woord aan Mr. Dirk Donker Curtius, bl. 24.

De tegenwoordige Regering bestuurt sedert meer dan een jaar de zaken des Lands, en het zal nu wel niet ontijdig zijn, dat wij meer bepaald, ofschoon altijd in algemeene trekken, nagaan, wat dan toch gebleken is, dat de [illegible] dat het *stelsel* dier Regering zijn zou? Herhaaldelijk hebben wij herinnerd, hoe onze eerste meening omtrent de beginsellooze wording van het Ministerie door feiten werd gestaafd, en steeds hebben wij de meening zien bekrachtigd, dat: »de *verzameling* »van personen, die het April-Ministerie uitmaakten, »alleen tot stand gekomen is door de eensgezinde »neiging, om zich van regtmatig geleden nederlagen »op te heffen,» en den eenparigen wensch, om een Ministerie te doen ophouden, dat voor transactie onvatbaar was, en zijne beginselen, overeenkomstig den [illegible] waarin de herziening der Grondwet werd voltooid, onwrikbaar getrouw was gebleven.» Reeds de zamenstelling van het tegenwoordige Ministerie regtvaardigde het denkbeeld, dat er volslagen gemis was aan rigting en stelsel, en dus ook aan eenheid en kracht. Drie Ministers traden daarin op, die, langen tijd, het stelsel van eene vorige Regering toegedaan, dat stelsel in onheusche bewoordingen afkeurden en zich zelven alzoo veroordeelden. Men zag er een Minister van Justitie zitting nemen naast een Minister van Buitenlandsche Zaken, die, ten allen tijde, elkander op het politieke terrein ten zeerste hadden bestreden, van wie de een den ander ten aanhoore der Natie »het onstaatkundigste hoofd van Nederland« had [illegible]. Een Minister van Finantiën nam aan de groene tafel plaats, van wien het openbaar was, dat hij [illegible] die hem wachtte, niet was berekend, [illegible] in de Kamer, steeds finantiële theoriën had ontwikkeld, waarmede hij alléén was blijven staan, en waarin hij altijd een bestrijder had gevonden in den heer VAN HALL. Hoe zou, bij *deze* zamenstelling, aan eenige rigting, aan eenig stelsel kunnen gedacht worden? Op goed vertrouwen af werd dan ook, naar het scheen, het Bestuur aanvaard; als de tijd komt — dacht men — dan komen de zorgen; *quid vera sera verval*. Wij hebben de uitkomst gezien van [illegible] eventuunlijk leven, — en hier hebben wij nu alléén [illegible] op de *zamenstelling* van het Ministerie. De drie Ministers DAMBENOIJ, PAHUD en ENSLIE, konden hun zonderling gedrag slechts regtvaardigen, door zich in allerlei bogten te wringen; door te verklaren, dat zij waren »liberaal, maar in een anderen zin (!!)«; [illegible] zich slechts staande houden, door te handelen en te spreken soms lijnregt in strijd met hunne [illegible] en hunne taal van vroeger, en het was [illegible] Kamer gegeven, om een en ander te homologeren. Wij zien, zonder dat zij eenig échec lijden — [illegible] zedelijke nederlagen hebben we bij dit Ministerie niet te spreken — twee Ministers achter elkander de groene tafel verlaten. Dat geschiedt juist in het oogenblik, waarop zij, van hun standpunt, belangrijke zegepralen hebben behaald. Na de reis naar Rome legt de heer LIGHTENVELT de portefeuille neer van een Departement, dat hij aan zijn ambtgenoot van Buitenlandsche Zaken heeft overgelaten, toen *hij* juist behoorde tegenwoordig te zijn; en op het oogenblik, dat hij door den Paus met weldaden wordt overladen, als bewijs van tevredenheid over het Ministerie, welks roeping was, om »de geschokte Protestantsche gemoederen« te »bevredigen«, trekt de heer LIGHTENVELT af. Hetzelfde zien we bij den heer VAN DOORN, die, ook door de heftigheid van taal en gebaren, zich bij de behandeling van het voorstel der negen leden heeft onderscheiden, en wiens zegepraal — de verwerping van dat voorstel — hem tegelijk dwingt om af te treden, omdat het blijkt, dat de tegenwoordige Regering, alvorens het bestuur te aanvaarden, zich zelfs niet had vergewist, hoe hare leden en vooral hoe de Minister van finantiën dacht over de teederste belangen der Natie. Het is het besef van onmagt, dat werkte. Daarna treedt de heer VAN HALL met eene, voor ieder ander onverklaarbare, stoutmoedigheid op als Minister van twee departementen tegelijk. Alweder rigting noch stelsel, in verband met de denkbeelden der Volksvertegenwoordiging. Als eenige vrucht van dezen dubbelen werkkring zien we eene voordragt te voorschijn treden, die als »onzedelijk« wordt veroordeeld; en de heer VAN HALL is verpligt, zonder *iets* verrigt te hebben, eene der beide portefeuilles los te laten. Wie nu? Nu wordt de gebroken schakel der Regering aangevuld door een Minister, van wien men stellig weet, dat hij haarfijn weet het gehalte van een dubbeltje, maar wiens antecedenten omtrent finantiële bekwaamheden geheel in *blanco* zijn; en deze nieuwe Minister kan aan de groene tafel geene zitting nemen, zonder, al is het ook onder eene uitvlugt, alvorens in te trekken eene wetsvoordragt, voor welker verdediging iedereen, behalve de heer VAN HALL, heeft teruggedeinsd.

Wanneer wij aldus, door de bloote herinnering aan feiten, zien gestaafd, dat, wat de *zamenstelling* betreft, hier noch aan Regering of Ministerie in constitutionelen zin, noch aan bepaalde rigting of stelsel kan gedacht worden, maar alleen aan eene *verzameling van personen*, die de antipathie tegen eene vorige Regering heeft kunnen bijeen brengen: wij zullen thans onderzoeken, of *het programma* van de regering en *hare verklaringen*, hier en daar gegeven, aantoonen, dat zij inderdaad, in verband met hare *handelingen*, eene bepaalde rigting, een bepaald stelsel voorstaat en ontwikkelt?

De aanleiding tot de komst van het Ministerie is te algemeen bekend, dan dat wij daarop zouden behoeven terug te komen, vooral sedert het *Handelsblad* nog dezer dagen in uitstekende vertoogen heeft bewezen, hoe het godsdienstig gevoel onzer mede-protestanten misbruikt is geworden tot het bereiken van politieke oogmerken. Die *waarheid* is dan ook reeds nu over het algemeen in alle klassen der maatschappij doorgedrongen; zij behoeft door ons niet op nieuw te worden bezegeld. Alleen moet hier geconstateerd worden — niemand zal, bij een terugblik op de maanden April en Mei des vorigen jaars, dit kunnen ontkennen — dat het April-Ministerie aan het bewind is gekomen en dat eene nieuwe Kamer werd verkozen onder de leus: »*Nu komen de bisschoppen niet!*« Dat, en niet anders, was het punt van steun en uitgang voor het Ministerie; de hefboom, die de opgewonden kiezers naar de stembus voerde. En wat is gebeurd? *De bisschoppen zijn wel gekomen*, gelijk wij het van den eersten dag hebben voorspeld; zij *hebben bezoldiging van den Staat erlangd*; zij noemen zich *evenwel* aartsbisschop VAN Utrecht, bisschop VAN Haarlem, enz.; en de Paus heeft, in den persoon van den heer LIGHTENVELT, het April-Ministerie met een eerekruis begiftigd »voor de goede diensten in zake de herstelling der hierarchie in Nederland bewezen!« *Meer* behoeven wij van de April-beweging niet te zeggen: het is voldoende, om, op onwederlegbare wijs, aan te toonen, dat reeds aan het *hoofddoel* niet is beantwoord; dat, integendeel, de [illegible] geweest juist het tegenovergestelde van hetgeen men voorspiegelde en van deze Regering verwachtte. Wie daaraan nog twijfelt, leze *de Nederlander* na, het *Kronijkske*, de *Fakkel*, de *Morgenster*, kortom, behalve Amsterdammer en Nieuwsbode, alle andere dagbladen in Nederland.

Dat hoofddoel was, 't is waar, niet met zoo vele woorden uitgedrukt in het programma van 26 April; dat kon ook niet geschieden, èn van wege onze Roomsch Katholijke landgenooten, èn omdat men in een staatsstuk kwalijk eene belofte kon opnemen, waarvan de verwezenlijking tot de onmogelijkheid behoorde; wilde men niet de billijkheid en de Grondwet tegelijk met voeten treden. Zeker is het evenwel, dat, met dit doel voor oogen, de Regering optrad voor de Natie, dat daardoor eene Kamer werd verkregen, zooals wij die thans bezitten; maar dat men het, daarom ook, noodig oordeelde, de Natie onmiddellijk gerust te stellen omtrent de handhaving van de Grondwet.

Wat is evenwel de geopenbaarde geloofsbelijdenis geweest van deze Regering? Wij vinden die terug, deels in haar programma van 26 April, deels in redevoeringen, door de Ministers uitgesproken. Zij is, hoofdzakelijk, de volgende:

1°. De afgetreden Ministers — daaronder behooren ook drie der tegenwoordige — hebben de Grondwet niet opgevat en toegepast in dien zin, waarin zij is ontworpen, overwogen en vastgesteld. Tot staving van dit gevoelen wordt o. a. verwezen naar de *provinciale*, de *gemeente-* en de *armenwet*. Men vergete daarbij niet, dat laatstgenoemde nog slechts was een ontwerp van wet. (Progr. 26 April.)

2°. De regering wil minder inmenging van het centraalgezag en eene *mildere toepassing* van de bepalingen der Grondwet en van de daaruit voortvloeijende organieke wetten betreffende de huishouding van de gewesten en van de gemeenten in den staat. (Ibid.)

3°. De bepaling van art. 54 der Grondwet: »de uitvoerende magt berust bij den Koning,« moet voor de raadslieden der Kroon geene doode letter zijn; maar zij moeten bij eene Natie, wier leus van vereeniging is Vaderland en Koning, den Koning in eere houden; zoodat aan hem alleen de eer der regering en aan de ministers *de zedelijke en wettelijke verantwoordelijkheid daarvan zal verblijven.* (Ibid.)

4°. Een aaneengesloten getal stemmen behoort, volgens *deze* Regering, in eene Kamer niet te huis; daarom moet de Kamer worden ontbonden. (Ibid.)

5°. Deze Regering is eene Regering van tegenovergestelde rigting. (Ibid.)

6°. Waar het maatregelen geldt, die het Ministerie begrijpt te moeten voorstellen en verdedigen in het belang van het Vaderland, zal dit Ministerie, zoo God het kracht geeft, zijne [illegible] te handhaven. (De heer VAN HALL.)

7°. De Koning besluit en de Ministers *voegen hunne handteekeningen daarnevens*, om zich verantwoordelijk te stellen. (Mr. D. DONKER CURTIUS.)

In een volgend artikel zullen wij nagaan, in hoe ver de *handelingen* der Regering in overeenstemming zijn geweest met deze zoogenaamde beginselen.

De Nederlander neemt van onze artikelen over het wetsontwerp tot regeling van het armbestuur uitvoerige zinsneden over en getuigt, dat er veel in is, dat opmerking verdient. Zij voegt er evenwel in No. 1191 bij:

> »*De Grondwet* kent misschien de woorden niet van Thorbecke, toen hij, in de schets zijner beginselen omtrent het Armbestuur, op de heerschappij van den burgerlijken wetgever over de kerkelijke reglementen aldus aangedrongen heeft:
>
> De armenfondsen zijn, mijns inziens, geen eigendom der kerkelijke gemeente, veelmin der Diaconie; zij zijn goed der armen, ten hunnen behoeve door de bestuurders *volgens de*

reglementen te gebruiken. En deze reglementen zijn, geloof ik, hoog noodig om de heerschappij eener algemeene wet te onderwerpen, strekkende om een gebruik dier fondsen te verzekeren overeenkomstig zoowel met hunne bestemming als met de burgerlijke regels der armenzorg, en om tevens eene werkzame magt van toezigt of oppervoogdij over alle kerkelijke en andere bijzondere armgestichten in te stellen.»

Wij zijn niet onbekend met de zinsneden, die *de Nederlander* ons onder de oogen legt. Integendeel, wij gelooven, dat, als de Grondwet aan den Koning de zorg opdraagt, «dat alle godsdienstige gezindheden zich «houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de «wetten van den Staat,» ook algemeene wetten kunnen worden vastgesteld, die bij de kerkelijke regeling behooren te worden in acht genomen, op gelijke wijze als bij het Burgerlijk Wetboek voorschriften zijn gegeven voor alle zedelijke ligchamen. Zou *de Nederlander* waarlijk bezwaar zien, dat door *algemeene regels* zooveel mogelijk gepoogd werd, de misbruiken der armenzorg in het algemeen belang te keer te gaan; regels, die alleen hinderlijk kunnen zijn voor een wanordelijk beheer en eene ondoeltreffende armenzorg?

De *Nederlander* wenscht niet te onderzoeken «welke blijken het Ministerie gaf van vermogen of onvermogen ter voldoening aan den eisch der Grondwet en aan de behoeften van het Nederlandsch Volk.»

Met het oog op de bestrijding van het voorstel der negen leden, bij het achterblijven van elken maatregel tot verligting van het Volk, bij het dagelijks toenemen van de staatsuitgaven, hadden wij gedacht, dat het juist pligt ware, om, vóór alles, *deze* punten te onderzoeken.

Wat het *onvermogen der Tweede Kamer* betreft, de *Nederlander* wil wel «voor een oogenblik» het feit aannemen, «dat op eene meerderheid der Tweede Kamer geenerlei rekening kan worden gemaakt.»

Waaraan schrijft *de Nederlander* dat toe?

Daaraan, dat het Ministerie weêrzin heeft betoond tegen de «christelijk-historische rigting.»

Had het zulks niet gedaan: het zou eene meerderheid hebben erlangd» die een steunpunt in de Natie zou gehad hebben.»

Het Ministerie heeft dus niet voldaan aan de eischen van zijn oorsprong; het heeft slechts getransigeerd met de anti-revolutionnaire partij; het had zich zuiver anti-revolutionnair moeten betoonen.

De algemeene verkiezingen zijn op handen, en wij zullen zien of de Natie nu nog — na de leering van ruim een jaar —, aan het Ministerie wil verleenen het «steunpunt», dat *de Nederlander* het toewenscht; dan wel of zij «de christelijk-historische rigting» zal veroordeelen als eene rigting van verwarring, tweedragt en onvermogen bij uitnemendheid.

In *de Morgenster* van 17 Mei is een uitgebreid artikel opgenomen, getiteld: *«Een onvoorzigtig dienaar»*, dat juist om de uitgebreidheid niet voor overneming in ons blad geschikt is, ofschoon de belangrijke opmerkingen, waartoe het aanleiding geeft, ons daartoe al ligt hadden verleid.

De hoofdonderwijzer der bijzondere school van de eerste klasse te Groningen, opgerigt door de ortodoxe partij, zendt een gift van *f* 2.50 voor Ned. of Chinesche N. T. bij een brief, die openbaar is gemaakt in een zendelingsblad, en schrijft daarin: «Het is niet veel, «maar gij moet denken: *het komt uit Groningen*;» terwijl vooraf was gegaan: «dat (Gods Koningrijk) kome in Groningen, waar *de troon des Satans is*, is *hoofddoel*, en dat het kome over de gansche aard, is *nevendoel*;» — sprekende van een bus voor kindergiften, op die school geplaatst. — Dat geschrijf heeft aanleiding gegeven tot scherpe beoordeelingen in de *Groninger Courant*, die vooraf zijn gegaan door een protest van het bestuur der school, tegen alle gevolgtrekkingen, welke uit drien brief zouden kunnen worden gemaakt.

Wij vestigen intusschen de aandacht op die geschiedenis als een merkwaardig getuigenis, hoezeer door de anti-revolutionnaire partij zelve aanleiding en reden gegeven wordt voor de gemeentebesturen, om de oprigting van bijzondere scholen der eerste klasse te weigeren; als een uitstekend blijk van de liefdeloosheid, die onder die partij jegens andersdenkenden heerscht; als een opmerkelijk teeken, in welken geest de evangelisatie, de in- en uitwendige zending geschiedt; en als een krachtige drangreden, om op de woelingen dier partij te blijven acht geven, die door de *onvoorzigtigheid harer dienaren* ons mag doen vreezen, wat door de hoofden onder de leus van: *«met God, Vaderland en Oranje»* zou kunnen worden bedoeld en bewerkt.

Buitenland.

DUITSCHLAND.

Uit Hamburg schrijft men van 17 dezer dat de baron Stratenus als Nederlandsch Minister resident in die stad en de andere Hanze-steden is toegelaten. Hij heeft aan den senaat de geloofsbrieven van zijn souverein aangeboden, waarbij hij tot die betrekking wordt benoemd.

TURKIJE.

De laatste belangrijke telegrafische depêches zijn de volgende:

Den 19 dezer is uit Parijs een koerier naar Athene vertrokken met een eisch aan de Grieksche Regering, tot terugbetaling van de intressen, door de Fransche regering voorgeschoten, voor de leening van 100 millioen van 1828. In geval van weigering zullen de Franschen Athene, den Piraeus en andere belangrijke punten bezetten. De *Moniteur* beschuldigt de Grieksche Regering van aanmoediging van den zeeroof in den Archipel en van onverbloemde medepligtigheid daaraan. De handel van Smirna is daardoor levendig verontrust. Er zullen dan ook krachtige maatregelen daartegen worden genomen. Het is thans zeker, dat de keizer van Rusland eene oorlogssubsidie aan Griekenland heeft verleend. Macedonie is door 200 avanturiers, aangevoerd door Chamecarabasso, gewezen adjudant van koning Otto, afgeloopen, en deze hebben hunnen plundertogt met ongehoorde gruwelen gekenmerkt. O. a. hebben zij 150 Turksche mannen vrouwen en kinderen, die in eene kerk gevlugt waren, levend verbrand.

Zes honderd Montenegrijnen hebben een inval gedaan in Herzegowina en verscheidene Turksche inwoners in koelen bloede vermoord.

Uit Odessa wordt van 15 dezer gemeld, dat het Engelsche fregat *Nelsy* van 32 stukken nabij die plaats is gestrand en dat de bemanning krijgsgevangen is gemaakt. Odessa was rustig.

De uitwisseling der ratificatien van het drievoudig verbond tusschen Frankrijk, Engeland en Turkije, heeft plaats gehad.

Een Egyptisch-Turksch smaldeel, met troepen aan boord, is de Zwarte Zee binnengeloopen.

De Fransche troepen zijn van Gallipoli naar Adrianopel vertrokken.

De *Daily-News* van Londen meldt uit Konstantinopel van 10 dezer, dat de Russen, na het bombardement van Sebastopol, genoodzaakt zijn eene der buitenhavens van die vesting te ontruimen.

De *Morning Cronicle* heeft eene depêche uit Trebisonde van 30 April, meldende, dat de forten Noworossak, Galentschik en Suchum-Kalé (alle aan de Noord-Oostkust van de Zwarte Zee), door de Russen zijn ontruimd.

Veertien Fransche oorlogsschepen lagen, volgens berigten uit Nytory van 18 dezer tusschen Funen en Sprogö voor anker. Nog andere worden verwacht. Andere telegrafische berigten melden, dat de Britsche vloot noordwaarts was vertrokken en den 12 dezer Bomersand, op Aland heeft genomen.

— Uit bovenstaande berigten blijkt, dat het bombardement van Sebastopel een aanvang heeft genomen. Wel is waar hebben zich de vloten tot hiertoe bepaald, te beproeven de vooruitstekende werken te vernielen, hetgeen geen aanval tegen de sterkte zelve kan genoemd worden, maar het is waarschijnlijk dat, zoo deze eerste onderneming gelukt, de vereenigde vloot zich daartoe niet zal bepalen. Men moet echter aannemen, dat de admiraals bij een aanval tegen Sebastopol al hunne krachten zullen vereenigen. Nu blijkt het, dat eene vrij sterke afdeeling van het eskader de sterkten heeft vernield, die aan de Oostenrijksche zijde van de Zwarte Zee gelegen zijn, en die door de Russen niet waren verlaten, toen zij de overigen in brand gestoken hebben. Die afdeeling zal daarna zich weder met de vloot vereenigen en dan zal weldra een ernstige aanval tegen Sebastopol worden ondernomen, zoo de vlootvoogden dit in het tegenwoordig oogenblik raadzaam oordeelen.

Men doet opmerken, dat er reeds nu drie Engelsche stoomschepen buiten dienst gesteld zijn; het eene heeft schipbreuk geleden op de kusten van Denemarken, het andere op de Russische kusten van de Oostzee en het derde in de Zwarte zee nabij Odessa. De gevolgen van deze laatste schipbreuk waren noodlottiger dan die der twee eersten.

De Engelsche dagbladen deelen een berigt uit Petersburg mede, houdende, dat al de woningen aldaar aan den regteroever van de Newa gebouwd, geslecht zijn. De *Patrie* van Parijs behelst een brief uit Petersburg van 9 dezer, waarbij het bevestigd wordt, dat de ambassadeur van den Schach van Perzie na eenige dagen wachtens, zijne paspoorten had ontvangen. Men verzekerde, zegt dat blad, dat de graaf van Nesselrode in dat afscheidsgehoor gezegd heeft, dat de Czaar aan den Vorst, zijn meester twee maanden verleende om wel de verschrikkelijke gevolgen te overwegen, die uit eene breuk met Rusland kunnen ontstaan.

Het dagblad van Triëst zegt dat het berigt dat de aartshertog Maximiliaan zich naar Londen zou begeven, op eene dwaling berust.

De keizer van Oostenrijk heeft aan den heer von Bach, Min. van Binn. Zaken, bij het toezenden van het besluit, waarbij eene ligting van 95000 man wordt bevolen, een brief gezonden, waarin de keizer zeer duidelijk verklaart, dat zijn besluit ten doel heeft, het keizerrijk te behoeden voor de gevaren die uit de beweging van troepen aan de Oostersche en Noordsche grenzen kunnen voortvloeien. De *Weener Zeitung* behelst een artikel, dat de strekking schijnt te hebben, om het gewigt van den maatregel eenigzins te verzwakken, door te doen uitkomen, dat den maatregel op geenerlei wijs de vredelievende betrekkingen van Oostenrijk met de verschillende Europesche mogendheden worden verzwakt, en dat wel verre de Keizerlijke Regering zou verhinderd worden tot eene vredelievende oplossing mede te werken, zij integendeel ook daardoor beter in staat zal zijn, om aan hare pogingen meer kracht en gezag bij te zetten. De maatregel heeft intusschen te Berlijn groote bevreemding gebaard, daar men er in Pruissen het bepaalde voornemen van Oostenrijk in ziet, om met de Westelijke mogendheden eene lijn te trekken. Te regt doet dan ook een briefschrijver uit Weenen opmerken, ... men zulke geduchte toebereidselen tot den krijg ... mogendheden ziet maken, de geruchten wegens m... vrede, die men in de laatste dagen heeft in omloop ... weinig gegrond zijn. De heer von Hubner, wiens a... te Berlijn gisteren gemeld werd, heeft aan de F... Regering officiële mededeeling gedaan van de Oosten... Pruissische overeenkomst, die den 20sten April ... teekend.

De Keizer van Rusland heeft den 11den dezer ... ingezetenen van Odessa het volgend schrijven ger...

Aan de ingezetenen van Onze waarde ... trouwe stad Odessa.

«De Engelsche en Fransche vloten in de Zw... hebben eenige dagen geleden de vreedzame stad ... die voor den Europeschen handel geopend is, ... De generaal-adjudant Osten-Sacken heeft ter Onze ... gebragt, ter zelfder tijd als het rappert over de ... rijke dapperheid, waarmede de poging des vij... de kracht der wapenen is verijdeld, dat te mid... het gevaar, dat de ingezetenen bedreigde, de ... rust zonder de minste verstoring is behouden, en ... ingezetenen met voorbeeldeloozen ijver gehoorza... ben aan al de maatregelen, die door de plaatseli... heden waren bevolen. Het gevoel van pligt, aa... door het heilige geloof, en de gehechtheid aan ... bezielen op dit oogenblik, tot Onze groote tevre... Onze getrouwe onderdanen. De loffelijke gev... volmaakt bij het gedreun van het vijandelijk ... Odessa aan het licht gekomen. De standvastigh... de ingezetenen van die stad aan den dag gele... Onze aandacht tot zich getrokken en het is O... naam aan al de klassen der bevolking daaro... tevredenheid te betuigen. »Nicol...

— Toen de Minister van Marine van den Sul... had bekomen van den goeden uitslag van den a... de vereenigde vloten tegen Odessa, heeft hij ... admiraal Hamelin den volgenden brief geschreven...

«Mijnheer de Admiraal,

»Het Engelsche fregat *the Terrible* heeft ons ... aangebragt van de overwinning door de vereeni... te Odessa behaald. Het is onnoodig u de vreugde ... sen, die wij daarover gevoeld hebben.

«Op bevel van Z. M. den Sultan, zal de Turks... Donderdag zich naar de Zwarte Zee begeven. Ik ... zij weldra zich met u zal vereenigen. Het o... daarover is toevertrouwd aan Terek-Ahmed-Pacha... eerste onder zijne bevelen heeft Hassan-Pacha, be... van het Egyptische smaldeel. Zij hebben den ... onmiddellijk naar de vereenigde vloten te beg... geheel in overleg met deze te werk te gaan, ... durende den geheelen loop van den strijd, die ... rijk is aangevangen.

«De versterking, die wij u zenden, is, we... niet zeer aanzienlijk, maar de Sultan vertrou... als ik, dat officieren en manschappen zich d... ijver en door hun moed zullen bevlijtigen, ... staande hun klein getal, goede diensten aan de ... vloot te bewijzen, en dat, zoo hunne hulp, die ... der eskaders overigens onnoodig maakte, sle... dergeschikt gewigt in de schaal der overwinn... gen, zij ten minste met het oog op de gevaren ... zij naijverig zijn, deel te nemen, zich waardig ... toonen met u den strijd te voeren.

«Er blijft mij niets over, mijnheer de adm... u goeden uitslag en gelukkige terugkomst toe te ... Zoo het mij niet mogelijk is, gedurende dezen ... zelf bij u te voegen, zooals ik zoo gaarne gew... dan zullen mijn geest en mijn hart ten mins... u, met die dappere officieren en die onversch... schappen, bij wie, Uwe Exc. en ik zal mij ... lukkig achten, wel de tolk zult willen zijn d... van bewondering en erkentelijkheid, die ... mijne zijn, maar van mijn geheel land.

«Moge de hemel hunne edele en grootmoedi... beschermen, en hun roemvol en zegevierend ... tinopel terugleiden.

— De eigenhandige brief, door den Keizer ... rijk aan den heer von Bach, Minister van Bi... Zaken, geschreven, luidt aldus:

«Waarde baron von Bach, het dreigend aa... Staatkundige aangelegenheden in het algemeen ... nomen, de aanzienlijke legercorpsen, die, te... Oostersche verwikkelingen, op mijn rijk zijn ... vooral de omstandigheid, dat eene aanzienlij... aan de oostelijke en noordelijke grenzen he... maken het noodzakelijk maatregelen van ... te nemen, geschikt om aan het Rijk de veiligh... schaffen, die bij alle mogelijke gebeurtenissen ... kunnen zijn, en die terzelfder tijd de middelen ... om de belangen van mijn rijk over zijne gehee... heid te waarborgen, die door het beklagensw... zijn bedreigd, alsmede om het de stelling te ... die het als Europesche mogendheid toekomt.

«Het is uit dien hoofde, dat ik bevolen ... krijgsmagt in de Zuid- en Noord- Oostelijke ... van het Rijk zal versterkt worden, en het is ... dat ik het noodig geoordeeld heb, eene nieuwe ... militiens van 95000 man te bevelen.

»U den last opdragende te dien aanzien ... verwijl in gemeenschappelijk overleg met ... velhebber van mijn leger de noodige maatregelen ... gevoel ik behoefte te verklaren, dat ik ... heb, dat mijne getrouwe onderdanen bij ... dien maatregel, even als bij al het geen ... worden bevolen voor de veiligheid van ... verzekering op krachtdadige wijs van ... van zijne eer, op nieuw zullen bewijzen ... gehechtheid en hunne gevoelens van trouw...

landshiede; waarvan zij ten allen tijde blijken hebben gegeven.

«Weenen, 15 Mei 1854. «Frans Jozeph.»

— Men houdt zich in Engeland thans bezig met het bouwen van schroefkanonneerbooten, bestemd voor de Oostzeevloot. Deze booten zullen geschut van zwaarder dragt bevatten. Een 6tal zal, zoo schrijft men, voldoende zijn om 100 Russische kanonneerbooten te weerstaan.

— De kolonel Heignes Rose is benoemd tot Britsch commissaris bij den maarschalk de St. Arnaud, opperbevelhebber van het Fransche leger in het Oosten, en is tevens tot brigade-generaal verheven.

— Het *Journal de St. Petersbourg* behelst in zijn n°. van 29 April (11 Mei) een schrijven van Keizer Nicolaas aan den admiraal de Ricord, bij gelegenheid van den 60sten [illegible] van zijne in dienstreding. In dat schrijven kondigt de Keizer den admiraal aan, dat hij hem tot bevelhebber van de twee vereenigde afdeelingen der Russische vloot benoemt. De grijze vlootvoogd heeft onder 4 Regeringen gediend. Tot hiertoe stond hij aan het hoofd van de afdeeling der Russische vloot, die zich in de haven van Kroonstadt bevindt.

— Uit Hamburg wordt verzekerd, dat de Zweedsche Regering aan den vlootvoogd Napier verlof zou hebben gegeven, een algemeen depôt van steenkolen ten behoeve van zijne vloot te vestigen te Tarze, een der noordelijke [illegible] van het eiland Gothland, dat door Zweden juist [illegible] en versterkt als de meest gewigtige plaats [illegible] krijgsbewegingen. Zoo die inwilliging werkelijk is geschied, dan zou zij eene gewigtige omstandigheid zijn bij de strikte, gewapende onzijdigheid, welke het Zweedsch [illegible] verklaard heeft in den tegenwoordigen krijg te willen in acht nemen.

— De vereenigde Noorweegsch-Zweedsche vloot, bestaande uit 2 linieschepen, 4 fregatten, 1 korvet, 2 stoomkorvetten en 1 kotterbrik, is den 14den bij Elfsnabben aangekomen. De Koning heeft den 16den de vloot bezocht en was getuige van de groote geestdrift der manschappen tegen Rusland. Een aanzienlijk getal nieuwe kanonneerbooten wordt op onze werven uitgerust. De Engelsche vloot bevindt zich bij Hangö, niet ver van Helsingfors.

— Het *Fremdenblatt* zegt, dat een koerier aan de Oostenrijksche regering het berigt heeft gebragt, dat Sebastopol reeds sedert vier dagen hevig wordt gebombardeerd.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN ZATURDAG 20 MEI.

De Voorzitter deelt mede, dat de rapporteurs gereed zijn met het eindverslag over het ontwerp tot wijziging der wet op het gemaal. De beraadslagingen daarover zijn bepaald [illegible] over het in overweging nemen van het voorstel van den heer Groen.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslagingen over art. 27 en de daarop voorgestelde amendementen van het ontwerp tot regeling van het armbestuur.

De heer DE MAN ligt zijn amend. toe. Hij had gisteren geen plan een amend. voor te stellen; doch toen er eensklaps eene verandering in den stand der discussien kwam; toen de heer van Goltstein een amend. had voorgesteld (om de verblijfplaats als domicilie van onderstand aan te wijzen), en toen de minister daarna te kennen gaf, dat hij niet zoo afkeerig meer was van het denkbeeld eener vierjarige inwoning, maar dat hij gemeend had dat de meerderheid der Kamer zich in het voorloopig verslag, voor de geboorteplaats als het domicilie van onderstand, had verklaard — achtte hij het van zijn' pligt eene beslissing der Kamer uit te lokken. Hij zal zijn amend. niet meer toelichten; de zaak is uitgeput; dat de Kamer nu eene beslissing neme. Hij brengt alsnog eene wijziging in zijn amend., dat nu aldus luidt:

«Het domicilie van onderstand van een arme is de burgerlijke gemeente, waarin hij, tijdens het ontstaan der «behoefte en sedert zijne meerderjarig-wording, het laatst «vier achtereenvolgende jaren zijne woonplaats had, zonder «genot van onderstand uit fondsen tot ondersteuning van «armen bestemd; of, indien deze niet is te vinden, de «gemeente waartoe, bij dat ontstaan, de plaats behoort «waar hij is geboren.

«Bij de toepassing van dit artikel komen niet in aanmerking de verstrekkingen in art. 48 vermeld, noch «[illegible] blijkbaar verstrekt met het doel, om de onbedeelde inwoning gedurende vier jaren voor te komen.»

De heer VAN HEIDEN REINESTEIN zegt, dat de kamer haar regt van amend. wel eens kan overschrijden. Het geldt hier een hoofdbestanddeel der wet; er is hier overschrijding van dat regt van amend., want men gaat den Raad van State voorbij. Het amend. strekt om de geheele wet om te keeren. Bij aanneming van het amend., zou hij, hoogstwaarschijnlijk de wet afstemmen. Hij brengt nog eenige argumenten bij voor den grondslag der geboorteplaats.

De heer MEEUSSEN bestrijdt de meening dat de vergadering te ver zou gaan in de toepassing van het regt van amendement. Die redeneringen van den vorigen Spr., strekken veeleer om het regt van amend. te verkorten. Het amend. is ja van gewigt, maar het kan toch passen in deze wet. Volgens zijne meening is dit amend. geene geheele omkeering van het beginsel. Spr. deelt alle bezwaren tegen de *geboorteplaats*; hij acht niets willekeuriger dan die grondslag. Tegen de *vierjarige inwoning* heeft hij ook eenige bezwaren, maar die worden verre overtroffen door die van de geboorteplaatsen. Hij is voor het beginsel der inwoning, doch gelooft dat de tijdsruimte van 4 jaren te kort is. Hij zou eene tijdsbepaling van 6 jaren wenschen, om de ongelegenheden die uit eene inwoning van slechts 4 jaren kunnen ontstaan, uit den weg te ruimen. Hij stelt dus als sub-amend. voor de bepaling van 4 jaren, te veranderen in 6 jaren.

De heer BIERUMA OOSTING is tegen het amend. van den heer van Goltstein. Hij zou, nog liever dan dit amend., den bestaanden ongelukkigen toestand willen behouden.

De heer THORBECKE moet eenige opmerkingen maken: 1°. doet hij uitkomen hoe inconsequent het is van den vorigen spr., om nu te zeggen dat deze wet is een uitvloeisel van art. 195 der Grondwet, terwijl men zich telkens in de discussien beroept op het algemeen politieregt, en art 195 integendeel ter zijde laat. De 2de opmerking is dat de bepaling van het domicilie van onderstand in *deze* wet van veel minder belang is, dan in de wet van een *ander* stelsel. In het vorige ontwerp was het domicilie van onderstand voor *alle* armbesturen verpligtend, hier alleen voor de burgerlijke armbesturen. De onderstand der burgerlijke armbesturen is eene uitzondering in deze wet, waar alles aan de kerkelijke en bijzondere liefdadigheid overgelaten wordt. Nu zegt de heer Meeussen, dat het amend. van den heer de Man in *deze* wet past, maar spr. ontkent dit. Alleen 't amend. van den heer van Goltstein strookt met het stelsel dezer wet; voor zoo ver dit uitgedrukt is in de artt. 20 en 21. De grondslag der geboorteplaats komt in het stelsel *dezer* wet, het meest nabij het stelsel der kerkelijke en bijzondere armzorg. Overigens zal dat stelsel ook de eenparigheid van het dom. van ond. zeer bevorderen.

De MINISTER herhaalt, wat hij gisteren reeds zeide, dat geen dezer stelsels zonder bezwaren zijn. Maar de geboorteplaats is het minst, het vierjarig verblijf, het meest bezwarend. Bij het onderzoek in de afdeelingen, schijnt de meerderheid zich voor de geboorteplaats verklaard te hebben. Hij heeft gisteren gezegd, dat hij welligt voor het vierjarig verblijf gestemd zou zijn, als hij gezien had, dat de meerderheid een ander stelsel had gewild. Z. Exc. blijft nog bij zijn gevoelen, dat de geboorteplaats aan de *minste* bezwaren onderhevig is. Hij wijst ook op nieuw de bezwaren aan tegen het stelsel der vierjarige inwoning, en hij beroept zich nader op het gevoelen van Ged. Staten in 1847 eenstemmig ontwikkeld voor de geboorteplaats. Het amend. van den heer de Man, zoo als het daar ligt, kan niet aangenomen worden; het is onvolledig; want er moeten alsdan nog meer veranderingen ten gevolge daarvan gemaakt worden. Afgescheiden daarvan levert het punt bij het amend. geregeld, grond tot velerlei bezwaren op. En wat nu het amend. van den heer Meeussen aangaat, dit nadert eenigzins meer naar de geboorteplaats; maar het onderzoek en den omslag daarvan wordt daarmede nog grooter. Geen der beide amend. is voor Z. Exc. aannemelijk te achten.

Na eene nog nadere discussie tusschen de voorstellers en leden der Kamer, worden de amendementen aan eene stemming onderworpen.

1o. Amend. van den heer VAN GOLTSTEIN. — *Verworpen* met 50 tegen 18 stemmen. *Vóór* de heeren Luijben, van Goltstein, van Bosse, de Lom de Berg, van Hoëvell, Dommer, van Foreest, van der Poel, de Kempenaer, Westerhoff, van Nispen, van Lennep en Hengst.

2o. Amend. van den heer MEEUSSEN. — *Verworpen* met 32 tegen 31 stemmen. *Vóór* de heeren Hoffman, de Man, van Lennep, Boeije, Hengst, Reinestein, van der Veen, van Akerlaken, Strens, Bieruma Oosting, Luijben, van Bosse, de Lom de Berg, van Hoëvell, Dommer, Meeussen, Sander, Jespers, de Poorter, van der Brugghen, Mackay, van Reede van Oudtshoorn, Bots, Westerhoff, van Asch van Wijck, van Eck, Groen, Sloet, van Nispen, Elout en Hugenholtz.

3o. Amend. van den heer DE MAN. — *Verworpen* met 48 tegen 15 stemmen. — *Vóór* de heeren Meeussen, van der Poel, van der Brugghen, Blanpot ten Cate, Bots, van Eck, van Nispen, Hoffman, de Man, Hengst, van der Veen, Luyben, van Bosse, van Hoëvell en Dommer van Poldersveldt.

Art. 27 thans in stemming gebragt wordende, wordt onveranderd *aangenomen* met 41 tegen 22 stemmen. *Tegen* de heeren Hengst, van der Veen, Luyben, van Goltstein, van Bosse, de Lom de Berg, van Hoëvell, Dommer, Meeussen, van Foreest, de Poorter, van der Poel, van der Brugghen, de Kempenaer, ten Cate, Bots, van Eck, Sloet tot Oldhuis, van Nispen van Sevenaer, Hoffman, de Man en van Lennep.

Art. 28 wordt na eene opmerking van den heer VAN NISPEN, *aangenomen*.

De heer WESTERHOFF heeft een nieuw art. 29 voorgesteld van den volgenden inhoud:

«Kinderen geboren uit ouders, die, hetzij op het oogen«blik der geboorte van het kind, hetzij in den loop der vijf«tien maanden laatst voorafgegaan aan het in werking «treden dezer wet, onderstand van eenig burgerlijk of alge«meen of wel van eenig kerkelijk of gemengd armbestuur «genoten, hetwelk in eene andere gemeente dan waarin de «ouders tijdens de geboorte van die kinderen hunne woon«plaats hadden, gevestigd was, worden geacht geboren te «zijn in die gemeente, binnen welke dat armbestuur, dat «die onderstand verleende, zijnen zetel had.

«Deze bepaling zal echter niet van toepassing zijn op kin«deren geboren uit ouders die, tijdens de geboorte, onderstand «genoten van een armbestuur behoorende tot eene kerkelijke «gemeente, waarvan het gebied zich buiten de grenzen der «burgerlijke gemeente, binnen welke de kerk gevestigd was, «uitstrekte. Het onderstandsdomicilie van zoodanige kinde«ren wordt geacht te zijn in die gemeente, alwaar de onder«stand genietende ouders tijdens hunne geboorte woonplaats «hadden.»

Na eene uitvoerige toelichting van wege den Voorsteller, brengt de heer VAN NISPEN daartegen eenige bedenkingen in het midden en bestrijdt de Minister het amendement. In stemming gebragt zijnde, wordt het *verworpen* met 41 tegen 20 stemmen.

Vóór de heeren van Hoëvell, de Poorter, Slicher van Domburg, Westerhoff, de Brauw, Schimmelpenninck van der Oije, van Rappard, van der Heijden, Sloet, Storm, Thorbecke, Hugenholtz, de Man, Hengst, van Deinse, Reinders, van der Veen, van Goltstein, van Bosse, en de Lom de Berg.

Bij art. 29 vragen de heeren ENGELEN en VAN NISPEN, eenige opheldering omtrent de bedoeling en de strekking van dat artikel, en wordt het daarna *aangenomen*.

Op art. 30 heeft de heer ZIJLKER een amendement voorgesteld, strekkende om voor het domicilie van onderstand van vreemdelingen te bepalen, de gemeente, waarin zij *acht* en niet *vier jaren* verblijf zullen hebben gehad. De voorsteller en de heer SLICHER, hebben het amen. verdedigd; de Minister stelt zich geene partij, waarna de heer VAN HEIJDEN VAN REINESTEIN een nieuw amendement voorstelt, strekkende om het cijfer *vier* te veranderen in *zes jaren*. Dit amendement wordt door den Minister overgenomen, en de heer ZIJLKER verklaart zich tevreden, zoodat ook hij zijn amendement intrekt. Art. 30 wordt aangenomen, zoomede de artt. 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39 en 40.

Op art. 41 maakt de heer DIRKS eene aanmerking op de redactie, en vraagt de heer ENGELEN opheldering omtrent de bedoeling van het artikel, waarin hij ondersteund wordt door den heer VENING. Na beantwoording door den Min. wordt ook dit artikel aangenomen, nadat de Min. op het verlangen van den laatsten Spreker uit dit artikel heeft weggenomen de woorden: «indien de verstrekking onvermijdelijk is geweest.» Tegen deze weglating heeft de heer ENGELEN weder bezwaar, waarin de heer VENING volstrekt niet kan toestemmen, evenmin als de Minister; maar, om toch in allen gevalle misverstand te voorkomen, stelt de Min. alsnu voor, om den aanvang der 2de alin. aldus te lezen: «De verstrekking moet blijken, enz.» Daarna wordt aangenomen art. 41, zoo mede de artt. 42, 43, 44 en 45.

Op art. 46 vraagt de heer VENING, of de woorden «voor de teruggaaf» niet geheel overtollig zijn, omdat de vordering dáár bedoeld, *na* de teruggaaf van zelf vervalt. De Min. meent dat de woorden niet overtollig zijn, waarna het art. wordt aangenomen; zoomede de artt. 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57 en 58.

Thans is aan de orde de algemeene discussie over het subsidie-stelsel; doch daar er nog andere werkzaamheden zijn te verrigten, wordt de verdere voortzetting uitgesteld tot Maandag 11 ure.

De heer DIRKS brengt verslag uit namens de commissie belast met het uitbrengen van rapport over het regeringsverslag betrekkelijk de maatschappij van Weldadigheid.

De Vergadering is daarna gescheiden.

Vroeger deelden wij reeds mede, het nieuw gewijzigde wets-ontwerp tot uitbreiding van de Regtsmagt der Kantonregters in strafzaken. Ziet hier nu den hoofdinhoud der Memorie van Beantwoording:

De Regering zegt o. a. in dat stuk, dat die wetsvoordragt in verband staat met die, houdende eenige veranderingen in de bestraffing van misdrijven. De Reg. bleef voornemens, om de wet op de Regterlijke Organisatie te herzien, ook nadat Z. M. de Koning eene Staats-Commissie had ingesteld, en men kan de tegenwoordige wetsvoordragt als eene gedeeltelijke herziening beschouwen. De noodzakelijkheid in aanmerking nemende, dat de Regtsmagt van de kantonregters in strafzaken werde uitgebreid, van welke meening ook de Staats-Commissie is doordrongen, is de Regering tot het besluit gekomen, het onderhavige wetsontwerp als eene voorbode voor eene geheele herziening aan te bieden. De Regering neemt aan, dat het maximum der door de kantonregters uit te spreken straffen niet hoog mag zijn in den regel; maar uitzonderingen op dezen regel acht zij toch wenschelijk en mogelijk. Wanneer men het maximum op ééne maand brengt, dan zal men met de Regering moeten instemmen, dat dusdanige uitbreiding schijnbaar mag geheeten worden, en werkelijk weinig zal beteekenen. Daarom houdt de Regering het er voor, dat de wetgever zich niet zou binden voor de toekomst, niets praejudiciëren zou, wanneer hij in deze wet een of meerdere bepaaldelijk op te noemen misdrijven aan de kennisneming der kantonregters opdroeg, al werd ook dat daartegen eene hoogere straf bedreigd heeft dan die, welke de wetgever *in den regel* als maximum van bevoegdheid later zal meenen te moeten aannemen.

De Reg. deelt geenszins in het bezwaar, dat het openbaar ministerie bij de kantongeregten zoo algemeen slecht wordt waargenomen; bij de nieuwe regterl. organisatie zal dat punt nader ter sprake komen. Voor het tegenwoordige is hierin geene wijziging te brengen.

Met het oog op de minder goed ingerigte kantonnale gevangenissen heeft de Reg. ook voorgesteld, de kennisneming van de bedelarij en landlooperij niet dadelijk, maar eerst op een nader door den Koning te bepalen tijdstip aan de kantonregters over te dragen. Niets zal ook verhinderen, dat veroordeelden bij de kantongeregten hunnen straftijd in de gevangenis van de hoofdplaats van het arrondiss. doorbrengen.

Dat door deze voordragt de regtbanken niet van werkzaamheden worden ontlast is een beweren, hetwelk daadzaken tegen spreken. In 1852 stonden voor de regtbanken teregt 1842 personen wegens *bedelarij en landlooperij*, 1475 wegens *jagtdelicten*, waarbij men voege de zoo talrijke overtreders van *algemeene maatregelen van inwendig*

bestuur; en het niet onaanzienlijk getal *strooperijen* en *kleine dieverijen*, vroeger politie-overtredingen, vallende in de termen der Fransche wet van 6 October 1791, en thans strafbaar krachten art. 401. Wat deze laatste feiten betreft, geeft *geregtelijke statistiek* 1847—1849, bladz. 19, en 1850, bladz. 57, noot *b*, eene niet onbelangrijke aanwijzing, waaruit blijkt, dat een groot deel der eenvoudige diefstallen, thans voor de regthanken in behandeling komende, slechts uit zoodanige *strooperijen* en *kleine dieverijen* bestaan als de Reg. voorstelt tot de kennisneming der kantonregters te brengen.

De Reg. heeft tevens met haar ontwerp *spoediger regt* en *regt onder het oog der mede-ingezetenen der overtreders* willen bevorderen. Bestraffing *in loco delicti* was dus in het algemeen haar hoofddenkbeeld.

Het nader wetsontwerp, hetwelk deze memorie vergezelt, omvat alleen die wanbedrijven, welker overbrenging naar de kantongeregten de Reg. het meest wenschelijk, en door de meerderheid der Kamer ook nuttig, of onschadelijk gerekend wordt.

Het eindverslag van de Comm. van Rapporteurs, tevens uitgebragt, houdt in, dat de Commissie eene nadere behandeling in de Afdeel. noodig acht.

's Gravenhage, 20 Mei.

Z. M. heeft goedgevonden aan W. J. G. Baurichter, eervol ontslag te verleenen als lid der prov. commissie van geneeskundig onderzoek en toevoorzigt in Overijssel.

Z. M. heeft aan A. Alma eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van plaatsvervanger van den kantonregter te Bergum.

Wij ontvangen mededeeling van het navolgend uittreksel uit een particulieren brief, uit Java aan een voornaam handelshuis te Amsterdam gerigt:

De heer (J.C.) Baud krijgt deze maand het onaangename berigt dat zijne traite, ten bedrage van *f* 300,000 door hem op de heeren Reijnst en Vinjé afgegeven aan de order van het gouvernement, zijn geprotesteerd, hebbende men alleen geaccepteerd te betalen voor hetgeen op vervaldag van hem disponibel is. De reden daartoe is, dat het kapitaal van den heer Baud uitstaat op hypotheek en hoewel deze is opgezegd, men niet weet of dezelve op den dag terug betaald zal worden. Daarbij moet de heer Baud voor eene aanzienlijke som meer hebben getrokken dan hij uitstaande had. Die zaak zal nog al éclat maken.

Wij zien uit de *Java-bode*, dat de heeren Reijnst en Vinju te Batavia ten verkoop hebben aangekondigd zeven hond. picols tin, afkomstig van het eiland Billiton.

Wat zal nu wel de heer I. B. I. van Doren zeggen, die, nog geen jaar geleden, eene snorkende brochure heeft geschreven onder den arroganten titel: « *Billiton is geen tin-eiland?* »

Wij ontvangen mededeeling van eene telegraphische depêche, volgens welke de stoomboot *Fulton* uit Stokholm het berigt heeft overgebragt te Kopenhagen, dat de Engelsche vloot, onder bevel van den vice-admiraal C. Napier, noordwaarts is gestevend en op 12 dezer Bomersund, op het eiland Aland, heeft genomen.

* Heden wordt de verjaardag van H. K. H. Prinses Hendrik in de residentie voor de eerste maal gevierd, door het uitsteken der vlaggen van de openbare en particuliere gebouwen en het bespelen van het klokkenspel; op den middag was er groote parade in de Maliebaan. Des middags heeft er bij H. M. de Koningin-Moeder diner en gala plaats gehad van de Leden der koninklijke familie met HD. gevolg. Z. D. H. de Hertog van Saxen-Weimar heeft dit mede bijgewoond. Op den middag heeft er in het paleis van Z. K. H. prins Hendrik receptie plaats gehad van de Leden der Koninklijke familie.

Op verzoek van vele vrienden, zal de heer D. Bamberg Dingsdag avond, ten half negen ure, in het *Fransche Koffijhuis*, eene voorstelling geven.

* De heer Rochussen zal aanstaanden Woensdag een groot diner geven, waarop zijn genoodigd, Z. D. H. de hertog van Saksen-Weimar-Eisenach, de leden van het corps diplomatique, de ministers en andere aanzienlijke personen.

* Gisteren middag is er in de residentie aangekomen een Russisch courier met depêches voor den Russischen minister. Daar Z. Exc., benevens de heeren Secretarissen, zich op het feest van Z. M. op het Huis ten Bosch bevonden, zijn zij van daar naar de stad gekomen. Na eenigen tijd werkzaam te zijn geweest is de Courier met den laatsten spoortrein weder naar Rotterdam vertrokken.

* In de residentie is aangekomen en aan het *Hôtel de l'Europe* afgestapt de vice-admiraal Bouricius, buitengewoon adjudant van Z. M. den koning.

* Het feest, gisteren door Z. M. op het paleis *het Huis ten Bosch* gegeven, heeft eene verandering ondergaan. Aanvankelijk was bepaald, dat er een déjeuner-dinatoir zoude plaats hebben, doch dit is veranderd in een diner en daarna thé-dansant, dat tot laat in den nacht heeft voortgeduurd. Alle zalen waren prachtig versierd met bloemen en plantgewassen, hetgeen bij het ontsteken der lichten, en de menigte spiegels, een zeer schoon gezigt opleverde. Dit prachtige feest werd door al de leden der Koninklijke familie bijgewoond; het toilet der dames was luisterrijk.

* Onder hen, die zich bijzonder onderscheiden hebben bij het ongeval, dat Z. M. jl. Maandag heeft gehad, verdient ook melding gemaakt te worden van den heer Bogner, koetsier-majoor van H. M. de Koningin-Moeder, die, in weerwil van de woestheid van het paard, de strengen wist los te maken en na het weder aangespannen te hebben, het schichtig span voortleide tot dat er geen gevaar meer te duchten was.

* In de kiezersvereeniging *Nederland* alhier is gisteren avond tot kandidaat voor het lidmaatschap der Tweede Kamer van de Staten-Generaal in plaats van wijlen den heer J. C. Rijk, bij de eerste stemming gekozen Jhr. Mr. W. T. Gevers Deynoot.

De Minister van Financiën heeft ter kennis van het algemeen gebragt, dat, volgens eene door den officier van justitie bij de arrondissements-regtbank te Roermond aan het muntcollegie gedane mededeeling, in den omtrek van die stad en voornamelijk te Venlo in omloop gebragt worden Nederlandsche centen van blijkbaar verminderd gewigt, en dat het onderzoek van enkele dier stukken, de jaarmerken van 1821 en 1822 voerende, heeft doen bevinden dat zij eene gewigtsvermindering, hetzij van een derde, hetzij van de helft van het wettig gewigt, hadden ondergaan, doch niettemin, ofschoon aanmerkelijk dunner dan de gewone gangbare centen, den muntslag aan de letterzijde en de wapenzijde in vrij zigtbaren staat hadden behouden; en maakt de Minister, naar aanleiding van deze ontdekking, het algemeen op nieuw indachtig aan de bepalingen van art. 21 der wet van 26 November 1847 (*Staatsblad* n°. 69), volgens welke geene nagemaakte of vervalschte, in waarde verminderde, verminkte of ongeschondene muntspecien in 's Rijks schatkist worden aangenomen, noch ook door iemand behoeven aangenomen te worden.

De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft bekend gemaakt, dat vermits de verplaatsing van het rijks-archief naar het voormalige paleis op het Plein is ten einde gebragt, die instelling te rekenen van Maandag 22 dezer, even als vroeger dagelijks voor de bezoekers zal openstaan.

* Het heeft in den verleden nacht voor dit saisoen zeer sterk gevroren, waardoor men vreest dat de aardappelen en andere aardvruchten veel geleden zullen hebben.

De *Utr. Ct.* deelt in een schrijven uit 's Hage mede, dat de Tweede Kamer tegen Junij zou uiteengaan, om den 5 Julij weder bijeen te komen.

Uit eene doorgaans goed onderrigte bron wordt gemeld, dat Sir James Graham, de eerste Lord der Engelsche admiraliteit dezer dagen aan een lid van het Parlement heeft gezegd, dat de Engelsche regering voor het oogenblik niet van plan was, Archangel te blokkeren. Het is niet waarschijnlijk, moet hij er bijgevoegd hebben, dat zich omstandigheden zullen voordoen, die dit noodzakelijk zouden maken. De schepen zullen naar de Witte zee gezonden worden, niet om te blokkeren, maar alleen met orders om naar vijandelijke schepen uit te zien.

(*N. R. C.*)

Aanstaanden Zondag vertrekt Mgr. de Aartsbisschop van Utrecht, naar het aartsbisdom, om het kerkelijk bezoek in de dekanaten van Doesburg en Zutphen voort te zetten.

(*De Tijd.*)

Men verneemt, dat den 15 dezer de tweede vergadering heeft plaats gehad van de commissie voor het ontwerp van een nieuw uitwateringskanaal in het voormalige 4de district van Zeeland, onder presidium van Jhr. P. Damas van Citters, lid van de Ged. Staten. Het is te wenschen, dat de werkzaamheden der commissie spoedig tot een gunstig einde mogen worden gebragt, opdat eindelijk eens met dit reeds sedert jaren gewenschte nuttige werk een aanvang moge worden gemaakt.

Blijkens eene officiële opgave bestond de wettige bevolking van de provincie Noord-Holland uit 509,767 personen, de feitelijke uit 514,755, waaronder 2,338 militairen, 713 zeelieden; met inbegrip der mariniers; 1,022 gevangenen, 427 krankzinnigen en 1914 bestedelingen en bedelaars in de kolonien van weldadigheid. De wettige bevolking der steden telde: Alkmaar 10,566, Amsterdam 245,329, Haarlem 27,509, Zaandam 11,980, den Helder 11,712, Nieuwer-Amstel 6,196, Edam 4,781, Enkhuizen 5,387, Medenblik 2,738, Monnickendam 2,759, Purmerend 4,170 en Weesp 2,797. De kleinste gemeenten waren Rietwijkeroord met 81, Schardam met 79 en Berkenrode met 62 inwoners.

× × **Leijden**, 19 Mei. Ds. C. Kerbert jr. te Monnikkendam, heeft het beroep tot predikant bij de Evangelische Luthersche gemeente alhier aangenomen.

Leiden, 19 Mei. Heden promoveerde tot doctor in de regten, de heer J. Soutendam, van Delft, na verdediging van een *Specimen Juridicum Inaugurale* « *de P. Juventio celso icto.* »

Vlaardingen, 19 Mei. De tijd van vertrek van de haringvloot, is op den 15 Junij bepaald. Dit jaar zullen slechts 82 schepen vertrekken, tegen 98 vier jaren geleden. De vloot zal aldus verdeeld zijn: 50 schepen van hier, 1 van Delfshaven, 3 van Middelharnis, 5 van Zwartewaal, 7 van Maassluis, 7 van Enkhuizen, 4 van de Rijp, 1 van Wormerveer, en 4 van Amsterdam. Het is zeer te betreuren, dat deze tak van nijverheid, eenmaal eene der rijkste bronnen van bestaan voor de Hollandsche zoo zeer achteruitgaat.

Gouda, 19 Mei. Ook te dezer stede heeft commissie gevormd tot inzameling van gelden oprigting van eene sterrewacht te Leijden.

Arnhem, 19 Mei. De sluitsluis te St. Andries aangenomen door den heer G. van Tienhoven te W voor *f* 223,577.

De beide perceelen van den telegraafdraad naar B zijn aangenomen door den heer P. de Groot, te A het eerste voor *f* 5,587, het tweede voor *f* 1,528

(*A. C.*)

Advertentiën.

L. S.!

Aan mijne Letterkundige en Handelsvrienden deze berigt, dat ik mijn FONDS en mijne W PLAATS tegen 1o. Junij aanstaande zal **VERL** hebben naar **Arnhem**, Velperweg, wijk K, en van daar zal blijven voortgaan met het van Wetenschappelijke Werken. — Ook de van den 6den jaarjang van het **GEMEENTE** *Weekblad voor de Burgerlijke Administratie Koningrijk der Nederlanden*, (franco à *f* 6 p en van den 8sten Jaargang der **NIEUWEN** **TATORS**, *Krijgs- en Geschiedkundig Maand voor Neêrlands Land- en Zeemagt*, (loopende Sept. 1853 tot en met 1 Aug. 1854 à *f* 6.— daar worden voortgezet.

Nijmegen, Mei 1854. J. F. THIE

(470)

FABRIEK
VAN
Geweven Vlaslinnen Brandsp slangen zonder naad.

Dezelve kosten slechts een derde van den prijs van de ren en Gom Elastieken en verdienen door de Waterdigtheid, Soliditeit en Kosteloos onderh voorkeur.

Kantoor verplaatst Botersloot Wijk 9 N

Rotterdam. **A. Bouman J**

(47

Prijs-Courant der Effecte

AMSTERDAM, 20 Mei 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.	
Ned.W.Schuld.	2½	57¼	*Hope* 1798/1816	5	[illegible]
Dito Certificat. .	3	67$\frac{15}{16}$ 68	Dito 1828/1829	5	[illegible]
Dito Dito . .	4	84⅞	Cert. 1831/1838	5	
O. I. Leening. .	4		Dito Dito	4½	
Amort. Syndic.	3½		Dito *Hope* . . .	4	
Hand.-Maats. .	4½		Dito *Stieglitz* .	4	[illegible]
Belgie.			Dito dito 5e Ser.	4	
Certificaten. . .	2½		Inschr. Assig. .	6	
D° *Rothschild* .	2½		Certific. dito. .	6	
Frankrijk.					
Obligatiën . . .	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	18 ¼	Obligatiën . . .	4	
Dito Buitenl. .	3	37⅝			
D° Binnenl.⁶/m.	3	34 ⅛ ⅛	**Oostenrijk.**		
Bew. Sp. Com.		3¾	Metalliek . . .	5	[illegible]
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	[illegible]
Portugal.			Dito letter B. .	5	[illegible]
Londen nieuwe.	5	33$\frac{7}{16}$ ½	Dito 1847 . . .	2½	[illegible]
Dito uitgest. .	4		Dito 1851/1852	2½	[illegible]

Mexic., te Lond. 3 pct. 22⅝, $\frac{11}{16}$, $\frac{11}{16}$; dito $\frac{11}{16}$, $\frac{11}{16}$; Gren., te Lond. p. s. 100. 2½ 15⅝.

Zoowel binnenl. als buitenl. effecten waren heden van eenige verkooporders zeer gedrukt.

FRANKFORT, Vrijdag 19 Mei. Metaliek 5 Spanje binn. 3 pct. 34; dito 1 pct. 18.

LONDEN, Vrijdag 19 Mei. Consols cont. 89 N. 3 pct. 24½, 24½; Peru N. 4½ pct. 62½, 62 6½, 6¼; Sardinie 5 pct. 81½, 82; Spanje 3 pct dito 1 pct. 18¾, 19; dito Certificaten 3⅞, Russen 4½ pct. 80½, 80½; dito 5 pct. 94½, pct. 59½, 59½; dito 4 pct. 88, 88.

Russen aangeboden.

PARIJS, Vrijdag 19 Mei. Fr. 4½ pct. op dito 3 pct. 68.20; Sp. Binn. 3 pct. 34⅞; dito Belg. 4½ pct. 88.

WEENEN, Vrijdag 19 Mei. N. Metall. 85 107; N. Leen. 90½; Lot. v. fl. 250 122 105; Bankactien 1205; Zilver 37½; Wissel Parijs 162½.

MADRID, Dingsdag 16 Mei. Sp. binn. nieuwe 1 pct. 18$\frac{3}{16}$.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te